

Dialogoog in Actie

Jaarverslag 2015

JAARVERSLAG 2015 DIALOOG IN ACTIE

In 2015 maakte Dialoog in Actie een groei door. We organiseerden meer dialogen, meer trainingen en we organiseerde een succesvolle solidariteitswandeling met verhalen van eerste generatie migranten onder het motto 'Nieuwkomers in Amsterdam'. Zelfs de burgemeester liep mee.

Er waren een aantal prominente thema's:

Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid

Veiligheidspact tegen discriminatie

Slavernij

en

Jezelf kunnen zijn in Amsterdam.

1. DIALOOGBIJEENKOMSTEN

1.1. Vitaliteit ontmoet kwetsbaarheid

In 2013 en 2014 organiseerden we veel bijeenkomsten rondom ouder worden en zorg om zorg. Dit met ondersteuning van het programma **VITOK** van het **fonds Sluyterman van Loo** en het **RCOAK**. Dit was een succes: veel vrijwilligers deden mee, het was nodig vanwege de veranderingen in de zorg en we hebben van de ervaringen een mooi boekje gemaakt.

In 2015 hebben gewerkt aan het vervolg op dit project. We willen de opgebouwde kennis, ervaring en het netwerk niet verloren laten gaan. We hebben een plan ontwikkeld om in drie jaar zes DialoogCafés in Amsterdam Zuid op te zetten in Woonzorgcentra en op plekken waar ouderen bij elkaar komen. Wij hebben hiervoor ondersteuning gevonden van het **Stadsdeel Amsterdam Zuid**, het **Oranjefonds**, het **fonds Sluyterman van Loo** en het **RCOAK**. In 2015 is een aantal grotere dialogen rondom het thema Ouder worden en zorg georganiseerd. In het Olympisch Kwartier van **Cordaan** ging het eerste DialoogCafé van start - dit draait inmiddels heel behoorlijk.

1.2. Veiligheidspact tegen discriminatie

We werken veel samen met vertegenwoordigers van de Liberaal Joodse Gemeenschap, **Salaam Shalom** en de Moskee **Al Kabir**. In 2014 en 2015 hebben we samen een project uitgevoerd: **Goede Gesprekken Doen Wonderen**. Gezien de actualiteit werd het thema: **Het Verband tussen Religie en Geweld**.

In februari en november hebben we gezamenlijk solidariteitswandelingen georganiseerd. Op 13 november vonden de aanslagen in Parijs plaats. Daarop hebben de organisaties gezamenlijk op de actualiteit kunnen inspelen door een twee dagen na de aanslagen een solidariteitswandeling te organiseren. Daar liepen meer dan **500** mensen mee, inclusief **burgemeester Van der Laan** en andere bekende politici.

1.3. Herdenking van het slavernijverleden en vieren van de bevrijding.

In samenwerking organiseert Dialoog in Actie elke juni maand vier activiteiten op weg naar de nationale Slavernijherdenking op 1 juli. Op 1 juni organiseren we een herdenkingstocht (**Memre waka**) vanaf het Amsterdam Museum naar de ambtswoning van de burgemeester. Hier vindt een herdenking plaats. Die avond is er een verhalenbijeenkomst in **Café Mansro**.

Op 14 juni 2015 vond de jaarlijkse herdenking en bevrijdingsfeest plaats voor Café Mansro in de Pijp. Op 17 juni organiseerden we een **Keti Koti Dialoogtafel** met rituelen rondom de vraag: hoe gaan we samen verder? Een bijzondere gebeurtenis is de jaarlijkse Eliezerdag, de laatste woensdag van juni. Elk jaar vaart er een boot vanaf de steiger voor de Heinekenbrouwerij naar de Joodse begraafplaats in Ouderkerk aan de Amstel. Hier ligt Eliezer begraven, een tot slaaf gemaakte, die is gestorven in 1629. Met rituelen en toespraken denken we aan hem en via hem aan de slavernijgeschiedenis. We organiseren deze activiteiten in samenwerking met **Café Mansro**, **Vereniging Opo Kondreman** en **Stichting Eer en Herstel**.

1.4. Rondom Jezelf kunnen zijn: culturele, religieuze en seksuele diversiteit.

In oktober en november hebben we een aantal dialogen georganiseerd rondom het thema **Ouder Worden en Jezelf Kunnen Zijn**. Dit project deden we in samenwerking met **Cordaan, Dynamo, SOOZ, Amsteling, Combiwel, COC** en **Peter van Maaren**. In woonzorgcentra bestaat het keurmerk Roze Loper. In hoeverre kan dit uitgebreid worden naar welzijnsorganisaties? Deze vraag stond centraal bij een workshop op de netwerkdag georganiseerd door Stadsdeel Zuid. Dynamo organiseerde de workshop. Dialoog in Actie organiseerde zes dialogen rondom dit thema. Het traject werk afgesloten met een feestelijke bijeenkomst in de Oranjekerk. Zonder de enthousiaste medewerking van vrijwilliger Peter van Maaren had dit project niet kunnen plaatsvinden!

1.5. Diverse bijeenkomsten

- Op **14 februari** organiseerde Dialoog in Actie, Berin van de **Turkse Vrouwengroep** en Helga Spel van **Combiwel** een bijeenkomst in de **Buurtkamer Servaes Noutsstraat** met vertegenwoordigers van groepen van De Ontmoeting. Thema: **Vriendschap**. Ongeveer 25 mensen namen deel.
- Op **14 april** ging het over **participatie** in Casa Migrante. Casa Migrante is een opvangcentrum voor migranten uit Latijns Amerika. Vrijwilligers van de dansgroep Bolivia Minca traden voor ons op. Wij organiseerden dit in samenwerking met **Casa Migrante** en de **Oranjekerk**. Hier waren ongeveer 30 deelnemers.

- **Bevrijdingsmaaltijd** op **5 mei** met dialoog in D'Oude Raai. Vrijwilligers van Dialoog in Actie leidden de gesprekken.
- **'Zorg om zorg'** met wijkverpleegkundigen en verzorgenden van Cordaan en Buurtzorg op **21 mei** in het Olympisch Kwartier, met ongeveer 40 deelnemers.
- **Dag van de Dialoog:** dialoog in D'Oude Raai met groep 8 van de Springstok over vertrouwen. Er waren ongeveer 40 deelnemers.
- **Alternatief Sinterklaasfeest** in Café Mansro op **2 december** met ongeveer 20 deelnemers.

2. TRAININGEN

- Dit jaar organiseerde DiA diverse trainingen voor vrijwilligers op de **VU**. DiA smeedde hiervoor een succesvol samenwerkingsverband met **NewConnective** en **Karel van Haften** van het **Socratisch Café** Amsterdam. Een aantal deelnemers heeft meegewerkt aan de **G250** burgertop in de Pijp op **7 maart**. Er waren trainingen op **25 februari** en **13 mei**.
- Op **1 oktober** organiseerde Dialoog in Actie met Karel van Haften een training in D'Oude Raai. Hier deden ook vrijwilligers van het **COC** en medewerkers van Woon Zorgcentra aan mee.
- Op **29 en 26 mei** gaven Harry Brockhus en Lilian Peters een training geweldloze communicatie voor dialoogvrijwilligers. Er waren ongeveer 12 deelnemers. Harry en Lilian zijn vrijwilligers van Dialoog in Actie.
- Op **28 oktober** organiseerde Dialoog in Actie een training voorafgaand aan de **Dag van de Dialoog** in de Moskee Al Kabir. Paul van der Plas en Paul Basset waren hier de trainers.

3. PUBLICATIE *Zorg om Zorg*: afronding *Vitaal Ontmoet Kwetsbaar*

Op **28 januari** ontvingen alle deelnemers van de dialoogbijeenkomst in **D'Oude Raai** een geschenk. Als eerste de wethouder van het Stadsdeel Zuid, de heer **Marijn van Ballegooijen**. Hij ontving het eerste exemplaar van het boekje '**Zorg om Zorg**'. In deze publicatie staan interviews met vrijwilligers die de afgelopen jaren mee hebben gedaan met de dialoogbijeenkomsten over ouder worden en zorg. Na de presentatie gingen de meer dan 100 aanwezigen in gesprek over het thema van het boekje. De bijeenkomst werd afgesloten met een dansdemonstratie.

4. SOLIDARITEITSWANDELING FEBRUARI

NEE tegen jodenhaat en moslimhaat: ***Eenheid in verscheidenheid***

Wandeling **22 februari 2015** als reactie op de gebeurtenissen in Parijs (C. Hebdo) en Kopenhagen

Op zondag 22 februari organiseerden joden, moslims, christenen en andersdenkenden op initiatief van moskee **Al Kabir** en Vriendschapskring **Salaam-Shalom** samen een solidariteitswandeling. De **Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam**, het **Veiligheidspact tegen Discriminatie** en **Stichting Dialoog in Actie** waren medeorganisatoren. Een groot aantal organisaties had zich uit solidariteit bij het initiatief aangesloten, waaronder de **Protestantse Kerk Amsterdam** en de **Katholieke Kerk Amsterdam**.

Van de Portugese synagoge bij het Jonas Daniël Meijerplein liepen de deelnemers via de Mozes en Aäronkerk naar moskee Al Kabir aan de Weesperzijde. Bij deze plekken werden bloemen aangeboden en neergelegd. Daarnaast was er ruimte voor toespraken, muziek, poëzie en rap.

Met deze wandeling deden de organisatoren een oproep voor vrede, respect, liefde en vriendschap en ze lieten tegelijkertijd een krachtig NEE horen als reactie op de agressie tegen gebedshuizen en op de toenemende jodenhaat en moslimhaat. De organisatoren staan in al hun diversiteit voor een Mokum dat bescherming biedt aan elkaar én aan elkaars gebouwen; voor eenheid in verscheidenheid.

Deze actie was te zien in het NOS Journaal van 22 februari.

5. SOLIDARITEITSWANDELING 15 NOVEMBER

Onder de noemer **Nieuwkomers in Amsterdam** organiseerde Dialoog in Actie, samen met Moskee **Al Kabir**, de **Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam** en **Salaam Shalom** een solidariteitswandeling met verhalen. Vanwege de aanslagen in Parijs op 13 november herdachten we slachtoffers die gevallen zijn door terroristische aanslagen. In twee dagen hebben we betrokkenen gemobiliseerd. Zo groeide een wandeling uit tot een optocht met meer dan 500 mensen.

Er werd aandacht aan besteed in o.a. het NOS journaal, AT5, Hart van Holland en RTV Noord-Holland. Het Parool schreef een verslag. Amsterdamse joden en moslims betogen tegen aanslagen Parijs

15-11-15 Bron: Het Parool

Burgemeester Van der Laan liep voorop, foto © Mats van Soolingen

Joden en moslims, aangevuld met bezorgde mede-Amsterdammers, betoogden zondagmiddag tegen de aanslagen in Parijs. Boos zijn ze. ‘Wees niet bang!’

“Als je elkaar op straat groet als je elkaar aankijkt, dan komt ‘t goed.”

Een betoger

De deelnemers waren strijdbaar, boos zelfs. Yassin el Ghahan (59) bijvoorbeeld. Pissig is hij dat ‘zo’n stelletje idioten in Parijs hem ertoe dwingt om de straat op te gaan om te zeggen dat hij, Yassin, hier helemaal niets mee te maken heeft. “Ik ben moslim in alles wat ik ben, maar waarom moet ik iedere keer uitleggen dat ik in helemaal niets verwant ben aan mensen die zeggen te handelen uit naam van Allah?” En toch is hij er. Yassin was niet van plan om mee te lopen tijdens de wandeling ‘Nieuwkomers in Mokum’. Maar na vrijdag, na de schietpartijen van Parijs, gingen alle plannen voor zondag overboord. “Ik móest hierbij zijn. Als er maar één iemand is die denkt dat gewone Amsterdamse moslims iets te maken hebben met jihadisten, dan moeten we die persoon overtuigen van het tegendeel.”

Enkele honderden mensen namen deel zondag aan de wandeling die ineens een demonstratie werd. “Om elkaar een hart onder de riem te steken”, zegt Josef Timmermans. “Om te laten weten dat ik boos en verdrietig tegelijk ben”, zegt Ali el Bakkali. Wat gepland was als een onschuldige wandeling door De Pijp, werd een betoging die helemaal in het teken stond van de aanslagen in Parijs. De demonstratie werd georganiseerd door Amsterdamse synagogen en moskeeën. Ook onder meer **burgemeester Eberhard van der Laan**, **wethouder Kajsa Ollongren**, **stadsdeelvoorzitter Thijs Reuten** (Oost) en **Tweede-Kamerlid Ahmed Marcouch** (PvdA) man eraan deel.

Verhalen van migranten en vluchtelingen

De tocht voerde langs plekken die belangrijk zijn voor mensen die de afgelopen 75 jaar zijn aangekomen in Amsterdam. Centraal stonden verhalen van migranten en vluchtelingen, dus regelmatig hield het gezelschap stil bij synagogen en moskeeën. Ook voor de voormalige ijssalon van de joodse broers Alfred Kohn en Ernst Cahn, tegenwoordig een Sisha Lounge, vertelde een rabbijn over het vooroorlogse leven.

Tijdens de oorlog werd de salon een uitvalsbasis voor verschillende verzetsactiviteiten. Bij de Oranjekerk nabij het Sarphatipark hield een van de deelnemers, lid van de kerk, een gloedvol betoog voor een vriendelijker samenleving. *“Laten we elkaar weer groeten. Als je elkaar groet, als je elkaar aankijkt, dan komt ‘t goed. Groet die hangjongeren op straat en je zult zien: ze groeten terug! Gooi de angst van je af.”* Om vervolgens een lied in te zetten: *“Ik ben niet bang.”*

‘Malloten in Parijs’

Bange mensen waren het inderdaad niet, de deelnemers aan de wandeling. Geërgerd dus wel. Ook Najem Oulad Ali wilde graag benadrukken dat de Amsterdamse moslims zich distantiëren van de ‘malloten’ in Parijs. *“Ik ben blij dat zo veel mensen de moeite hebben genomen zich uit te spreken tegen wat er vrijdagavond in Frankrijk is gebeurd. Wij moslims moeten ons laten horen: dit is niet de islam. Sterker nog: mensen die dit soort dingen doen, horen niet bij ons geloof.”*

Voor Oulad Ali is je uitspreken geen kwestie van willen. “Het is een plicht. Dus nee, daar word ik niet moe van. Wij hebben geen keuze, wij móeten de wereld vertellen dat dit de islam niet is.” (Door: Marc Kruyswijk)

6. SCHOLEN

In 2013 en 2014 ontvingen we een subsidie van Protestantse Steun tot het Godsdienstonderwijs in Amsterdam. Na afloop van deze periode hebben we met steun van het Stadsdeel Zuid dialogen en lessen filosoferen met kinderen gegeven op:

1. **De Springstok** (twee klassen: 6 lessen), thema's Socrates en vriendschap, Jezelf zijn, anders-zijn, jongens en meisjes, Natuur, Vluchtelingen, Aanslagen Parijs, Toekomst, Veranderingen, Verleden
2. **Tweede Dalton** (twee klassen: 4 lessen)
3. **Sweelinck Lyceum** (5 brugklassen) thema: wat is geloven?
4. **Amsterdams Lyceum** (3 brugklassen): Syrische kwestie.

Dit jaar stonden vooral de thema's Vrijheid van meningsuiting (na de aanslagen in Parijs), Religie, Oorlog in Syrië en Vluchtelingen in de belangstelling. Samen met De Springstok hebben we een nieuwe dialoogvorm ontwikkeld. Tijdens de lessen van 'onze' gastdocenten Gert-Jan Wijnands en Daan Vunderink zitten de ouders achter in de klas. Na de lessen gaan ze in gesprek over wat ze hebben gezien en gehoord. Filosoferen met kinderen kan de ouders actiever bij de school betrekken.

7. DIVERSEN

- Vrijwilligers van Dialoog in Actie begeleidden gesprekstafels bij de Buurttop in de Pijp.
- Op 24 november organiseerde Dialoog in Actie een denktank met twintig zeer betrokken vrijwilligers over de toekomst van de dialoog in de Al Kabir Moskee

8. DIALOOGCAFÉS

In het Olympisch Kwartier is ons eerste DialoogCafé opgericht. In de tweede helft van het jaar heeft Dialoog in Actie hiervoor een subsidie ontvangen in het kader van het vervolgprogramma **Vitaal Ontmoet Kwetsbaar**. In de eerste helft zijn deze dialogen betaald uit de subsidie van vrijwilligersinitiatieven Zuid.

Thematischoverzicht:

23/2	De kunst van het wonen
16/3	De kunst van het gunnen
20/4	De kunst van het mediteren
11/5	Filosoferen over het Bijbelverhaal van de 'Verloren zoon'.
31/8	Mensenrechten
14/9	Nemen de robots ons werk (in de zorg) over?
19/10	Vluchtelingen
9/11	Jezelf kunnen zijn in Amsterdam Zuid: religieuze, culturele en seksuele diversiteit
14/12	Filmavond en poging tot gesprek met de vluchtelingen van de Havenstraat

Er komen ongeveer 12-15 mensen naar de avonden. Het is een initiatief van **Dialoog in Actie, Cordaan** en de **Willem de Zwijgerkerk**. Uit het café is een activiteit met de kinderen van de Praktijkschool en de Willem de Zwijgerkerk ontstaan: Paasstokken maken. Tevens heeft Naqiba Bergefurt samen met Niek Scholte een expositie ingericht in de Willem de Zwijgerkerk. De avond op 14 december met bewoners van de Havenstraat verliep moeizaam. Oorspronkelijk hadden we een workshop met de muziekschool Aslan gepland. Dit kon vanwege geluidsoverlast, er loopt een formele klacht van een omwonende, niet doorgaan. Wel had dit het resultaat dat er een groepje vrijwilligers is dat bezig is met de opzet van taallessen voor de bewoners van de Havenstraat.

Meditatie en Zangimprovisatie in het Olympisch Kwartier - Herfst 2015

Vier Inspirerende Maandagavonden
20.00 - 22.00 uur

Naqiba Bergefurt (stemimprovisatie) en
Harry Brockhus (meditatie) bieden een programma aan in Het
Olympisch Kwartier (Amstelveenseweg 308)
op vier maandagavonden:

28 september
26 oktober
16 november
21 december

9. MEDITATIECAFÉ

Naqiba Bergefurt en Harry Brockhus, vrijwilligers van Dialoog in Actie, organiseerden drie keer een **meditatiecafé** met **zangimprovisatie**: op 26-10, 16-11 en 21-12-2015.

Dialogbijeenvakomsten in beeld

Samenleven met alle verschillen: Ontmoeting 9 maart

Naar aanleiding van de gruwelijke gebeurtenissen in Parijs en Kopenhagen organiseerden de samenwerkende organisaties een solidariteitsmaaltijd met dialoog in **de Ontmoeting**. Deze bijeenkomst spraken de bezoekers over hun angst en zorgen voor de toekomst van Amsterdam. Maar ook over wat we samen kunnen doen.

Over Zorg in d'Oude Raai: op 18 maart gingen we in gesprek in het teken van de dag van de zorg in D'Oude Raai. De Marokkaanse groep van **de Ontmoeting** deed ook mee.

Trainingen Vrije Universiteit

Dit jaar organiseerde DiA de trainingen voor vrijwilligers op de **VU**. Een succesvol samenwerkingsverband met **NewConnective** en Karel van Haaften van het **Socratisch Café Amsterdam**.

Jong en oud tegen discriminatie, 19 maart Ontmoeting

Samen met het jongerenwerk van **Combiwel** organiseerden we in de Ontmoeting een dialoogbijeenkomst tussen ouderen en jongeren. Hierbij was de wethouder van het Stadsdeel aanwezig, de heer van Ballegooijen. Hij vertelde wat vrij zijn van discriminatie betekent, namelijk dat hij met zijn vriend kon trouwen in Amsterdam. Op de vraag of hij overal in Amsterdam gearmd kan lopen, vertelde hij dat hij daarbij afweegt in welke buurt hij loopt. Dat doet hij dus niet overal. Volgens een oudere dame was er vroeger geen discriminatie. Zij had het nooit meegemaakt. En in de oorlog dan? Ja, er werden wel joodse burens weggehaald. Zij verbond dit echter niet met discriminatie. En ze heeft ook wel een beetje moeite met homo's als die zichtbaar gearmd over straat lopen, moest ze toegeven.

Volgens de kinderen was pesten ook een vorm van discriminatie. Een aantal kinderen vertelde heftige ervaringen. Zij hadden er zichtbaar moeite mee dat de juffen en de meesters niet ingripen. De oudere deelnemers hielpen hen met adviezen. Een jongere vertelde dat hij nog nooit een kerk, synagoge of moskee van binnen had gezien. Hij was er eigenlijk wel nieuwsgierig naar. Dat moeten wij toch kunnen regelen? De oudere Marokkaanse deelnemers vertelden de jongeren hoe het vroeger was. Vroeger, toen zij aankwamen in Nederland en over het werk wat ze toen deden. De jongeren vonden het leuk, zij willen meer van dit soort bijeenkomsten. En waarover moet het dan gaan? Over **pesten** en over **arm en rijk**!

14 april dialoog over participatie in Casa Migrante.

Casa Migrante is een opvangcentrum voor migranten uit Latijns Amerika. Vrijwilligers van de dansgroep Bolivia Minca traden voor ons op. Hier waren ongeveer 30 deelnemers.

Dialoog op de Groenmarkt in het Sarphatipark 26 april

Geweld en religie, **Liberaal Joodse Gemeente** Amsterdam 20 mei

Vanwege de actualiteit was de vraag gekozen: wat is de relatie tussen geloof en geweld? Eerst hielden rabbijn Ten Brink **Liberaal Joodse Gemeente**, imam Marzouk (**Al Kabir Moskee**) en Peter Kerkhof

Vrijheidsmaaltijd 5 mei 2015 Cordaan Oude Rai

Op 5 mei mochten we tijdens de Vrijheidsmaaltijd *Dialogo in Actie* vertegenwoordigen bij Cordaan De Oude Rai. Oprichter van *Dialogo in Actie* is Joke Jongejan. De vele aanwezigen die ruimschoots op tijd zaten te wachten bewijzen dat het herdenken van de 2^e wereldoorlog belangrijk is. Een welkomstwoord door Chantal Bos ging vooraf, gevolgd door een gedicht van Roland Holst 'Zwerversliefde' voorgelezen door Els Reijnders. Dit gedicht maakte veel emoties los. Toen begon de maaltijd en ook onze dialoog. Na de maaltijd heeft mevrouw Nini uit haar dagboek voorgelezen over Hotel de Zwaan in Texel toen ze 12 jaar was. Als sluitstuk gaven de Dialogo-begeleiders een kort verslag over hun tafel zodat iedereen op de hoogte was.

Aan mijn tafel kwamen de volgende herinneringen naar voren: een joodse familie die uit elkaar ging om op verschillende plekken ondergedoken te zitten en door verraad moest de vader wel 20 keer een andere plek zoeken en Sobibor werd ook genoemd. Om 5 uur 's ochtends de boer op gaan op de fiets met houten banden op zoek naar eten want in Amsterdam was weinig eten. In de Jan Evertsen straat waren veel militairen: "Soms kreeg je pap van de SSer die in de Torrestraat op 3-hoog woonden". Een vader werkte bij de Suikerfabriek in Halfweg en gaf uitkomst door Suikerbieten te koken. Andere mensen konden tulpenbollen koken: "Dat was echt lekker", "In Amsterdam Noord merkte je weinig van de oorlog", "We zaten in Haren bij Groningen en hadden mensen in huis als onderduikers maar als kind merk je daar niets van", "Onze jeugd vraagt naar onze ervaringen ze willen ervan leren". Er waren aan tafel delicate momenten, tegenspraak, verdriet, eenzaamheid die werden overwonnen omdat we elkaar konden vinden in de onuitputtelijk grote repertoire van de pianist Hugo Huisman uit Groningen. Er werd meegezongen, gelachen en het was weer goed. Door met elkaar te praten waren we het erover eens dat tolerantie heel belangrijk is maar dat tolerantie alleen kan groeien wanneer er met elkaar gepraat kan worden om problemen op te lossen. Inspraak en samenspraak gaan hand in hand. Kortom Dialogo in Actie.

En zo kwam het laatste verzoek voor de pianist "We'll meet again" vroeger door Vera Lynn gezongen.

De rollator ging naar de zijkant en de dame sloot al dansend met Chantal de Vrijheidsmaaltijd af.

Dank je wel Cordaan we voelden ons echt welkom!

Lizzy Soenarjati

Geweld en religie, Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam 20 mei

Vanwege de actualiteit was de vraag gekozen: wat is de relatie tussen geloof en geweld? Eerst hielden rabbijn Ten Brink **Liberaal Joodse Gemeente**, imam Marzouk (**Al Kabir Moskee**) en Peter Kerkhof (**Apostolisch Genootschap**) een inleiding. Daarna gingen we in groepjes in dialoog met elkaar.

Verslag van de bijeenkomst op 21 mei 2015 Zorg om Zorg in het Olympisch Kwartier

Met onder meer Colla Marsman van **Cordaan** en Petra Milder van **Buurtzorg**. Gespreksleider: Bart Cosijn.

Een jongeman van een **zorgwinkel** vertelt hoe hij onlangs bij iemand kwam met informatie over hoog/laag bedden. Zij begon te huilen. Hij begreep dat niet. De bedden zijn mooi en praktisch. Colla Marsman en de andere wijkverpleegkundigen vertellen hoe de komst van een hoog/laag bed voor mensen ingrijpend kan zijn. Men realiseert zich dat dit het laatste bed is. Het staat voor verlies van onafhankelijkheid. Als wijkverpleegkundigen ga je dan het gesprek aan met de mensen. Je begeleidt dit.

Bart vraagt aan de wijkverpleegkundigen wat zij zouden doen als een cliënt zou zeggen: “Gisteren heeft uw collega mij al gedoucht en ik hoef niet alle dagen onder de douche, maar de kattenbak stinkt zo.” Wat zou je doen? Colla zegt dat zij de kattenbak zou verschonen. Deze vraag is onlangs aan de orde geweest in het team. Er zijn collega's die dit weigeren. Petra van Burennetwerk: “Dit dilemma geldt ook voor het buiten zetten van vuilniszakken.”

Kan een vrijwilliger van een of ander burennetwerk dit niet overnemen? Petra en Colla vertellen hoe je dat als wijkverpleegkundige afweegt. Wat kost meer tijd: het zoeken naar een vrijwilliger of zelf even snel die kattenbak schoonmaken of die vuilniszak buiten zetten? Vrijwilligers kunnen ook niet alles. Soms heb je als wijkverpleegkundige een band opgebouwd met iemand die erg mensenschuw is of psychische problemen heeft.

Een verpleegkundige vertelt ook over de voordelen van de veranderingen sinds 1 januari 2015. Verpleegkundigen kunnen nu indicaties stellen, ze hebben meer de regie en de druk op het verantwoorden van de tijd is minder. Niet elke minuut hoeft meer administratief te worden verantwoord. Er is ook meer tijd om te netwerken in de buurt. Ook Linda merkt dit. Er stappen mensen binnen bij de eetgroep en zeggen: “Ik moest van Colla hier gaan eten.”

De gepensioneerde wijkverpleegster krijgt het slotwoord. Voor haar zijn deze verhalen heel herkenbaar. Wat doe je wel en wat doe je niet: waar liggen je grenzen?

Herdenking slavernij Ketikoti junimaand 2015 in beeld

Opening Ketikoti maand Juni 2015
 met **Ketikoti Memre waka**
 (herinneringstocht langs de grachtenpanden die betrekking hebben op de slavernij)

Maandag 1 juni 2015:

14.30u: Meetingpoint: Historisch museum, Kalverstraat 92
15.15u: Muzikale start met bazuinkoorgroep Plotseling. Tekst en uitleg bij enkele grachtenpanden. Vanaf 16.30u bij ambtswoning burgemeester: toespraken, spirituele inzegening, zang, drumsolo Percy Holland, gedichten, speeches, Soko Psalm A Sa Go, krans- en bloemlegging, proclamatie Ketikoti maand.

19.30u-22.00u: Ketikoti-Tori-neti in club Mansro, 1ste Sweelinckstraat 13: Wasanu, gebeden, toespraken, fostonen en fosting njang, spirituele muziek van Prefuru.

Dresscode : zwart of blauw wit. Bloemen meenemen.

Organisators: **STICHTING EER EN HERSTEL I.S.M DE GRASSROOT**

Aanmelding culturele groepen en info:
 Tel: 06-28926048

Flyer:

Opening Ketikoti Maand

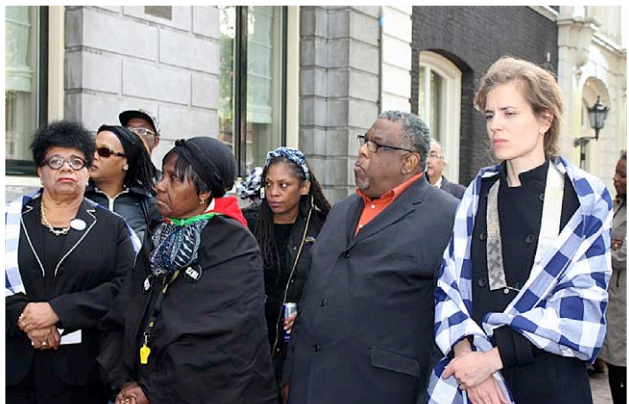
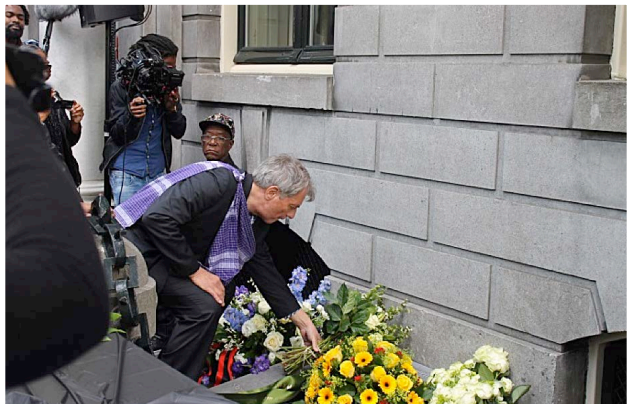
Aan de Amsterdamse Herengracht, voor de ambtswoning van de **burgemeester van Amsterdam**, werd op 1 juni opnieuw de aftrap gegeven voor de Ketikoti maand, editie 2015.

Met dank aan het **Amsterdam Museum**!

Keti Koti

BEVRIJDING VAN DE SLAVERNIJ: HERDENKING EN FEEST

HET SLAVERNIJVERLEDEN IS VAN ONS ALLEMAAL!

VIER MEE OP ZONDAG 14 JUNI 2015 IN ZUID

VANAF 14.00 UUR VOOR CAFÉ MANSRO, EERSTE SWEELINCKSTRAAT 13

MET:

TOESPRAKEN

MUZIEK

STAND-UP COMEDY

EN DANS

MET

KETI KOTI TAFEL

17 JUNI

I.S.M. VERENIGING OPO KONDREMAN | STICHTING EER EN HERSTEL | DIALOOG IN ACTIE

MET DANK AAN: STADSDEEL ZUID

14 juni Keti Koti herdenking en feest in de Pijp

Keti Koti Dialoogtafel 17 juni

Frank Mansro, Clea Conijnenberg en Harry Brockhus regisseerden de bijeenkomst, volgens de handleiding voor de Ketikoti Dialoogtafel. Jan de Vries (bewoner van Zuid van ongeveer 80 jaar) las zijn verhaal voor:

Slavernij, Wat weten wij ervan? (1)

Het zal de lezers van dit verhaal wel net zo gegaan zijn als de schrijver van dit stukje: op school werd Vaderlandse Geschiedenis gegeven en natuurlijk hoorde daarbij de Gouden Eeuw en alle mooie gebeurtenissen die onze voorouders tot helden verklaarden. Onze zeehelden als Piet Hein die de Zilvervloot veroverde en die beste Michiel de Ruyter. Er werd veel handel gedreven, die onze handelaren rijk maakten.

Ook hoorden we wel van slaven die in Zuid Amerika werden tewerkgesteld, maar dat wij bij de slavenhandel waren betrokken kwam eigenlijk niet aan de orde, en helemaal niet dat de VOC (Verenigde Oost-Indische Compagnie) en de WIC (West Indische Compagnie) hierbij een hoofdrol speelden en dat onze havensteden, met Amsterdam voorop, hun macht en rijkdom hieraan te danken hebben. Daarbij was de VOC in hoofdzaak betrokken bij de vaart naar het Oosten en de WIC was gericht op de handel met Amerika.

Natuurlijk werd in de afgelopen jaren wel aandacht geschonken aan een herdenking met een mooie foto van een aantal hoogwaardigheidsbekleders, zoals onze Koning Willem Alexander. Ook werd nogal breed de kwestie van de Zwarte Piet in de pers uitgemeten en ook ik vond dit nogal overdreven. Maar toch!

Het Gemeente bestuur van Amsterdam heeft besloten de kwestie van de Mensenrechten aan de orde te stellen en wethouder mevr. Simone Kukenheim heeft dit als speciaal aandachtspunt toebedeeld gekregen. Een bijeenkomst werd daarom begin december belegd door de afdeling Diversiteit, waarvoor uw schrijver ook werd uitgenodigd. In deze Netwerkbijeenkomst werd door diverse sprekers in korte speeches diverse kanten van deze zaak belicht met een slotwoord van mevr. Kukenheim. Deze bijeenkomst was druk bezocht, ik schat een paar honderd bezoekers. Enkele boekjes over de slavernij, die werden uitgereikt hebben mijn ogen geopend. Ik heb nooit geweten hoe groot het aandeel van de Hollanders was in deze materie. Daarover wil ik wat schrijven om ook u op de hoogte te brengen van deze misdadige activiteiten.

Amsterdam blijkt onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de Verenigde Oost-Indische Compagnie ((VOC), de West-Indische Compagnie (WIC), de Sociëteit van Suriname, de Staten-Generaal, de koloniale gebieden en daarmee met de slavernijgeschiedenis. Het meest direct was Amsterdam

verbonden met Suriname. De stad was zelfs mede-eigenaar van Suriname, doordat zij Suriname als kolonie mede als bezit zich had toegeëigend. Daarmee was Amsterdam in feite slaveneigenaar. Vanuit de hoofdstad werd alles bepaald en besloten voor wat betreft de regelgeving, de rechtspraak, de straffen, de bewapening en de handhaving door de politie in Suriname. Direct en indirect hadden de koloniale handelsactiviteiten grote invloed op de economie en daarmee op de hele stad. Onderzoek laat ook zien dat de naam Amsterdam overal in de wereld opduikt. Bijvoorbeeld in forten die staan of stonden in Suriname, de Nederlandse Antillen en Indonesië, in West- en Zuid-Afrika, Noord- en Zuid-Amerika en in Oost en Zuid-Azië.

De VOC werd opgericht in 1602 en de WIC in 1621. Beide werden gefinancierd met aandelen, gekocht door alle lagen van de bevolking, maar uiteraard kregen de invloedrijkste kopers de macht in handen. De VOC was de eerste en enige grote handelsonderneming in de wereld, die ook octrooi kreeg en dus haar eigen militaire macht vormde. De rooftochten in het oosten zorgden voor een machtig orgaan. De vergaderingen van beide organisaties vonden plaats in het Stadhuis, nu dus het Paleis op de Dam. Ook waren er kantoren in Middelburg en andere zeehavenplaatsen.

Het eerste grote succes van de WIC was de verovering van de Spaanse zilvervloot door Piet Hein in 1628. Het veroverde zilver werd onder meer gebruikt om gebieden in Afrika en Zuid-Amerika te veroveren. De WIC kreeg het fort ELMINA in handen, in het huidige Ghana. De plaats waar gevangen zwarte bewoners werden opgeborgen tot een schip hen kon meenemen naar Amerika. Langs de West-Afrikaanse kust werden Afrikaanse mannen en vrouwen gevangen genomen of gekocht van lokale slavenhandelaren. Deze handelaren verkochten hun gevangenen of krijgsgevangenen van naburige volken of andere etnische groepen. Na de hachelijke reis over de Atlantische Oceaan, waarbij veel mensen omkwamen, werden deze tot slaaf gemaakt verkocht aan de plantage-eigenaren in Suriname en de Antillen. De producten van de plantages, zoals suiker, koffie en tabak, werden naar Europa gebracht, net als zilver en goud. In al deze gebieden was sprake van internationale contacten, samenwerking, competitie en soms oorlog. Tientallen Amsterdamse kooplieden waren enige tijd bewindhebber of directeur van de WIC, de VOC, de Sociëteit van Suriname of de Sociëteit van Berbice. De WIC had tot 1730 het monopolie op de slavenhandel. De onderneming vervoerde ongeveer 300.000 slaven, meer dan de helft van de totale Nederlandse bijdrage aan de trans-Atlantische slavenhandel (circa 550.000 slaven). De 'Commissie tot Saaken van de slavenhandel' was de grootste commissie van de Kamer Amsterdam. Die stelde de vertrekdata van de schepen vast en bepaalde waar in Afrika de slaven moesten worden gehaald. Veel van de bewindhebbers van de WIC zijn ook burgemeester van Amsterdam of directeur van de Sociëteit van Suriname geweest. Deze Sociëteit werd in 1683 opgericht en was de eigenaar van de kolonie Suriname. Het was een gemeenschappelijke onderneming van de WIC, de rijke familie Van Aersen van Sommelsdijck en de stad Amsterdam. Amsterdam was dus voor een derde eigenaar van de kolonie. Dat het een goedlopende zaak was, bleek wel uit het aantal plantages dat groeide van circa 50 in 1683 naar meer dan vierhonderd in 1730. Op de Antillen liep het enigszins anders. Amsterdam was hier geen eigenaar, maar Curaçao en St. Eustatius waren belangrijke internationale centra van slavenhandel. Veel Amsterdamse families en ondernemingen investeerden in de eilanden. De benodigde schepen werden in groten getale gebouwd in Amsterdam. De Amsterdamse haven lag vol met schepen, zoals de replica die nu bij het Scheepvaartmuseum ligt. Behalve schepen werden met name in Amsterdam de grachten volgebouwd met allemaal prachtige gebouwen die we nu nog om hun schoonheid bewonderen, aangevende de rijkdom van de opdrachtgevers en de bewoners.

Ik kan niet nalaten nog een van de vreselijke gebeurtenissen te vermelden. Het slavenschip De Leusden werd in 1718-1719 gebouwd op de Kattenburgse scheepswerf De Eendracht. In totaal vervoerde De

Leusden 6.564 tot slaaf gemaakte Afrikanen. Bijna een kwart overleefde de overtocht niet wegens het slechte voedsel en de onhygiënische toestanden aan boord. Op 1 januari 1738 verging De Leusden in de monding van de Marowijne rivier. Vóór het schip zonk, had de bemanning de luiken van de ruimen dichtgetimmerd, waarin zo'n 700 mensen gevangen zaten. Slechts 16 van de gevangenen slaagden erin zich te redden. De overige gevangenen verdronken. Niet elke overtocht eindigde zo, maar het geeft wel aan dat de behandeling onmenselijk was.

Jan de Vries

(1) Gids Slavernij Verleden

Na het verhaal en tijdens de rituelen gingen we in gesprek over de vraag “Hoe gaan we samen verder?”

24 juni Eliezerdag Joodse Begraafplaats Ouder Kerk aan de Amstel

Geweld en religie II Iftar met dialoog in Al Kabir Moskee 2 juli

Op 2 juli organiseerden we een iftar met korte lezingen en gesprek over de relatie tussen geloof en geweld. Dit actuele thema stond ook in deze ontmoeting centraal. Er waren moslimgeleerden uit Marokko.

Hanan Djid hield een lezing.

Eerst waren er groeps gesprekken waar de moslimgeleerden ook aan deelnamen. Deze gingen over de volgende vragen:

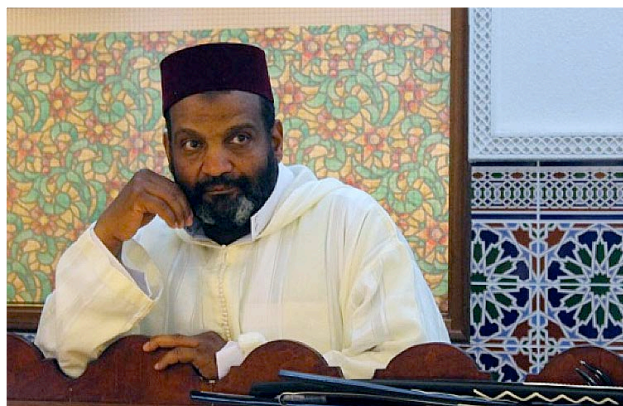
- Wanneer is zelfverdediging gerechtvaardigd?
- Wanneer en hoe mag er oorlog gevoerd worden?
- Wat is de rol van de media?
- Wat is de rol van de overheid?
- Wat betekent Jihad voor de Vrede, Jihad as-Silmi?
- Hoe kunnen we geweld voorkomen? Is er een maatschappij mogelijk zonder geweld?
- Hoe kunnen we radicalisering tegengaan?
- Hoe gaan we om met huiselijk geweld?

Na de lezing van Hanane Eljid gaven Hanneke Gelderblom (*liberal Joodse Gemeente Den Haag*) en Jan Post Hospers (*Protestantse Kerk Nederland*) een reactie. De bijeenkomst werd bezocht door *vertegenwoordigers van de Marokkaanse ambassade en het consulaat*.

De buren ontvingen van de moskee een bloemetje als dank voor hun begrip in verband met de overlast van de Ramadan. Overhandigd door de Marokkaanse ambassadeur. Toen greep de buurman de microfoon: *“Mijn kinderen zijn s’avonds bang om te gaan slapen. Ze vragen aan mij: papa kan wat we zien op het jeugdjournaal, een moskee waar een bom afging, hieronder ook gebeuren? Wat moet ik tegen mijn kinderen zeggen?”* De zaal bleef stil, verlegen met de situatie. Gelukkig greep rabbijn Lody van der Kamp de microfoon: *“Ik kom hier vaak in de moskee, wij zijn vrienden geworden. Ik durf hier altijd naar binnen te lopen, het voelt hier als thuis. Ik ben niet bang. Dat kunt u uw kinderen vertellen.”* Na afloop spraken enkele andere mensen met de buurman, die zichtbaar opgelucht was.

Dag van de dialoog in D'Oude Raai op 12 november over Vertrouwen met groep 8 van De Springstok

ENKELE UITSPRAKEN EN CONCLUSIES UIT DE DIALOGEN RONDOM 'JEZELF KUNNEN ZIJN IN AMSTERDAM ZUID'

TRAINING GESPREKSLEIDERS

Op donderdag 1 oktober organiseerde Dialoog in Actie een training in D'Oude Raai. Deze training werd niet gefinancierd uit de subsidie van het Stadsdeel 'roze ouderen', maar uit de bijdrage van het **VSB fonds** aan het project Vitaal Ontmoet Kwetsbaar. Er waren 17 deelnemers. De meesten van hen hebben het geleerde in praktijk gebracht door gesprekken te leiden in oktober en november 2015.

UITSPRAKEN EN CONCLUSIES D'OUDE RAAI 14 OKTOBER 2015

Er waren ongeveer 40 deelnemers en vijf groepen. Gespreksleiders waren: Azam Jahangier, Arthur Bijl, Paul van der Plas, Harry Brockhus, René Goudsblom en Constance van Terheijde.

Groep van Paul

"Ik ben Amsterdammer en daarom heb ik nergens last van. Ik ben gewoon mezelf en zeg wat ik denk."

"Ik ben gelovig. Vroeger werd dat niet geaccepteerd. Een evangelische dominee heeft geprobeerd mij te genezen. Ik ben getrouwd en heb twee kinderen. Uiteindelijk ging dat niet meer. Ik vond een vriend die van mij hield en ik van hem."

Twee mensen vertellen hoe zij uit hun woonzorgcentrum zijn gezet, vanwege de veranderingen in de zorg.

De mensen aan tafel komen uit een arbeidersmilieu, dat bond. Vroeger telde dat veel meer dan nu. Er zaten drie mensen met een LHBT achtergrond aan tafel.

Een homoseksuele man vertelt hoe hij eerst niet werd geaccepteerd in de buurt. Hij is toen naar de moskee gegaan en heeft mensen geconfronteerd met uitspraken uit de Koran. Nu wordt hij daar wel geaccepteerd. Iemand van het stadsdeel vertelde hoe hij van jongs af aan al wist dat hij homo was. Hij is nu getrouwd. Hij woonde in Amsterdam Zuid-Oost. Daar werd hij geaccepteerd. Het is nu anders dan vroeger, maar hij voelt zich nog steeds welkom. Een mevrouw vertelt dat zij moest verhuizen naar een ander woonzorgcentrum, vanwege de bezuinigingen: *“Hoe ouder je wordt, hoe moeilijker het is om vrienden vast te houden.”*

Een homoseksuele man vertelt over een ervaring op een schip. Hij was daar met een gezelschap. Ze zouden een uur varen ergens in de Rotterdamse haven. Ze waren nog maar net vertrokken of de kapitein begon allerlei seksuele grappen over vrouwen te maken. Hij durfde niet te zeggen dat hij daar niet van was gediend en het helemaal niet leuk vond. Hij vindt het nu nog steeds akelig dat hij er toen niets van heeft gezegd. Een andere deelnemer vertelt hoe zij het moeilijk vindt om over haar geloof te praten, omdat anderen je in een bepaalde hoek duwen, zonder te luisteren naar je verhaal.

UITSPRAKEN EN CONCLUSIES, HUIS VD WIJK BUITENVELDERT, 5 NOVEMBER 2015

Er waren ongeveer 35 deelnemers en vier gesprekstafels. Gespreksleiders waren Nikki de Jong, Arthur Bijl, Daniel

Een vrouwelijke deelnemer vertelt dat ze geboren is in Friesland. Toen ze in Amsterdam kwam, voelde ze zich meteen thuis. Ook op het werk voelen de gespreksdeelnemers zich geaccepteerd. Iemand zegt: *“Ik zorg wel dat ik me aanpas op mijn werk, ik loop er niet mee te koop. Ik wil niet altijd uitdragen dat ik homo ben. Dat is voor mij hetzelfde als nette kleren dragen op mijn werk. Ik heb meerdere identiteiten, ik ben niet alleen homo.”*

Op de vraag *“Wat heb je nodig om jezelf te kunnen zijn?”*, is het antwoord: veiligheid. En wat is er nodig om een ander zichzelf te kunnen laten zijn? Het gesprek spitst zich toe op het verschil tussen acceptatie en tolerantie. Het is een proces in jezelf om een ander te accepteren als hij erg anders is dan jijzelf. Dat is niet makkelijk, want het vraagt iets van jezelf.

Hoe ingewikkeld is het als je een LHTB relatie hebt en je kunt daar met onbekenden niet als vanzelfsprekend over praten? Peter vertelt hoe de directeur van zijn school vroeg of hij de kinderen niet over zijn homoseksualiteit wilde vertellen, omdat de ouders anders misschien kwamen protesteren. Hij zit nu in de WAO. Een andere deelnemer zegt dat hij dit herkent, omdat hij geen werk meer heeft. Je werk bepaalt ook deels je identiteit. Hij merkt dat mensen weglopen als hij vertelt dat hij geen werk heeft. Peter beaamt dat: hij

zit zelf in de WAO en mensen denken vaak dat hij niets doet. Het vooroordeel heerst dat mensen in de WAO niets meer doen. Iemand vertelt dat hij niet meer met mensen omgaat die problemen hebben met LHBT. Conclusie: een veilige omgeving is een voorwaarde om te kunnen zijn wie je bent. Veilig is waar mensen echt naar elkaar luisteren.

Een man met een Nederlands-Indisch verleden zit nog steeds vol haat ten opzichte van alles wat Japans is. Toen hij hoorde over de overstromingen in Fukushima dacht hij: *“Net goed, laat ze maar creperen!”* Harry merkt op: *“U zit vol haat, hè...”* “Ja, dat is zo. Tien jaar geleden is deze man behandeld, omdat hij kanker had. Als hij nu weer wat krijgt, wil hij niet meer behandeld worden. Hij vertelt ook hoe het was toen zijn familie uit Nederlands Indië kwam. Ze kwamen aan met helemaal niets: *“We moesten ons maar zien te redden. Vervolgens moest ik mijn hele leven knokken, omdat ik homoseksueel ben.”*

Iemand anders vertelde hoe hij vroeger in zijn leven gehandicapt was; eerst kon hij niet praten, later moeizaam. Hij is ooit even gepest en daarna nooit meer. Nu, op oudere leeftijd, geniet hij van het leven, ondanks beperkingen.

Een vrouw vertelt hoe leuk zij het in deze buurt vindt. Iemand anders raakt hier juist niet geaard. De andere deelnemers leggen uit: *“Je moet zelf iets doen.”* Ze vertellen wat er allemaal wordt georganiseerd in de wijk.

Een van de deelnemers (woont buiten de wijk) voelt zich niet vrij om hand in hand op straat te lopen met een vriend. Hij is al eens in elkaar geslagen. Hij is ook bedreigd toen hij alleen was. Mensen kunnen aan hem kennelijk zien dat hij homo is. *“Maar hier in de Sooz (een groep van LHBT-ers), als we bij elkaar zijn, kan ik mijzelf zijn. Hier is het veilig.”* In Buitenveldert hoeft hij niet bang te zijn en kan hij veilig over straat.

OLYMPISCH KWARTIER, 9 NOVEMBER 2015

Er waren ongeveer 18 deelnemers en twee gespreksgroepen. Gespreksleiders waren Harry Brockhus en Peter van Maaren.

Twee leden van het COC leggen uit hoe het is om op scholen les te geven over homo zijn. Soms zegt een leerling: *“Van mijn geloof moet je homo's van hoge gebouwen doodgooien.”* Het antwoord is dan: *“Ik respecteer je mening, respecteer je ook mijn mening?”*

Een man heeft nog nooit zichzelf kunnen zijn. Hij was raadslid voor de Centrumdemocraten. Hij heeft het gevoel buiten de samenleving te staan. Hij wordt nergens geaccepteerd. En daarom gaat hij nergens meer naartoe. Hij voelt zich nergens gewenst. Hij is nu voor het eerst weer ergens naar toe gegaan, omdat het gaat over jezelf zijn. In de eerste rond vliegt gespreksleider Harry uit de bocht: *“Tja, is dat niet de prijs die je betaalt voor vreemdelingshaat?”* Even later corrigeert hij zichzelf, want dit label is niet anders dan iemand wegzetten om welke mening dan ook. De man reageert positief op deze correctie. Hij vindt dit een fijne manier om zo met elkaar te praten en dat hij in de gelegenheid wordt gesteld om hierover te spreken. We zullen hem vaker ontmoeten.

Er zijn twee mensen van het COC en drie LHBT'ers uit de buurt. Een vrouw vertelt hoe zij zich veilig voelt om te zijn wie zij was. Een van de deelnemers vertelt hoe het was toen haar dochter aan haar vertelde dat zij lesbisch was. Zij vindt het moeilijk dat mensen op straat sissende geluiden en andere opmerkingen naar haar dochter maken. Haar dochter heeft niet altijd zin om het gesprek aan te gaan met mensen met discriminerende opmerkingen. Als moeder begrijpt zij dat, maar zij vindt het pijnlijk dat haar dochter hier zo onder lijdt. Een andere deelnemer vertelt dat zij als alleenstaande moeder twee kinderen heeft opgevoed. Zij vindt het moeilijk dat de hele maatschappij gericht is op gezinnen. Ook vertelt zij dat haar zoon vroeger

graag meisjeskleden aantrok. Zij vond dat prima, maar soms keken gasten wat vreemd op. We delen hoe de maatschappij van nu zo gericht is op het verschil tussen jongens en meisjes. Alles is tegenwoordig roze of lichtblauw.

DE BUREN/AMSTERDAM AMSTA, 18 NOVEMBER 2015

Er waren ongeveer 65 deelnemers en 6 gesprekstafels. Gespreksleiders waren: Gerard Eijkelenboom, Arthur Bijl, Dory Ezechiëls, Carolien Linger, Coen van Loon en Gert-Jan Wijnands.

Dit is een moeilijke tafel, met allemaal Marokkaanse mannen. Het gesprek komt niet verder dan dat de mannen vertellen over vroeger. Dat ze zo hard moesten werken en dat ze niet zichzelf konden zijn. Nu hebben ze daar meer tijd voor. Hier, in dit centrum. Verder spreken we over de aanslagen in Parijs.

Vanwege de drukte en de hoge opkomst zit er - behalve ik - niemand aan tafel met een LHBT achtergrond. Zelf kan ik het hier niet zo goed aan de orde brengen. Er zitten Italiaanse mensen aan tafel en een paar mannen met een Marokkaanse achtergrond. Die hebben geen affiniteit met het thema LHBT. Het is moeilijk voor hen om gevoelens uit te drukken. Toen het over Parijs ging, blijven ze zeggen dat dat geen moslims zijn. Over mijn vraag "Hoe kwam het op u over? Hoe voelt u zich?" krijg ik geen antwoord. Ook LHBT is nog steeds een verborgen issue. Laten zien dat je LHBT bent, het zeggen, is niet gevaarloos.

We spreken over de vraag hoe we omgaan met mensen die vinden dat LHBT niet kan of mag. Hebben zij recht op hun eigen mening? We komen daar niet helemaal uit. Een deelnemster vertelt dat ze het niet

overall in Amsterdam arm in arm kan lopen met haar vriendin. Op die plekken passen zij zich dan maar aan. Ze is ook niet het type dat altijd hand in hand wil lopen. Verder spreken we over terrorisme. Soms zijn we het eens met Geert Wilders als hij zegt dat wij geen terroristen in Nederland willen. We zijn het niet eens met hem als hij praat over dé moslims.

SOCRATISCH CAFÉ AMSTERDAM, 27 NOVEMBER 2015

Er waren ongeveer 35 deelnemers en vijf gesprekstafels. Gespreksleiders waren: Arthur Bijl, Nikki de Jong, Karel van Haaften en Pomme van Vught.

Een LHBT'er vertelt dat hij in Cuba is geweest. Hier had hij een erg lieve man ontmoet, een echt maatje. De gay-scene is daar geheim. Het is gevaarlijk om voor je LHBT identiteit uit te komen. Toen hij weer naar huis ging, hilde zijn maatje, want hij vertrok weer naar het vrije Nederland. Hij heeft ook meegemaakt dat iemand in Irak, waar het ook gevaarlijk is om LHBT te zijn, er niet zoveel problemen mee had om het geheim te houden en daarmee te leven.

We spreken verder over de vraag: in hoeverre laat je een ander jouw identiteit bepalen?

Iemand vertelt hoe zij op het werk een gesprek had over de ziel. Iemand vroeg of zij geloofde dat de ziel bestond. Zij antwoordde met ja. Zij is boeddhist. Een andere collega is ook boeddhist. Die collega verweet haar dat je als boeddhist niet mag geloven in een ziel. Zij had volgens de collega moeten antwoorden dat de ziel niet bestaat. Zij bleef dat toen weigeren. Wij concluderen dat als een stukje van je identiteit zoveel waarde voor je heeft, je dat dan niet voor je laat bepalen door anderen.

Iedereen vertelt een ervaring over wel of niet jezelf kunnen zijn. Een lesbische dame vertelt dat zij tijdens een reis naar Istanbul te horen kreeg dat ze moest vertellen dat haar partner haar zus was. Ze konden anders niet een hotelkamer delen. Ook vertelde ze dat ze opgevoed werd in een streng gereformeerd gezin. Toen haar vader was overleden kwam ze er pas achter dat haar beide ouders Joods waren. Na de oorlog hadden ze het haar niet willen vertellen, om haar niet te belasten. Ze was toen heel boos geworden. We proberen ons te verplaatsen in haar situatie. Wat doet dat met je identiteit?

Alternatief Sinterklaasfeest in Café Mansro

In de afgelopen jaren hebben we veel over Zwarte Piet gesproken. Dit jaar besloten we het eens anders aan te pakken. Iedereen nam een cadeau mee voor een ander. Na de verdeling voerden we een dialoog over wat is nou eigenlijk een cadeau?

Vragen: Wat is het allermooiste cadeau wat je ooit gekregen hebt?

Waarom was dat het allermooiste cadeau?

Wanneer noem je iets het allermooiste?

Zou er een cadeau bestaan wat voor iedereen het allermooiste cadeau is?

Hoe kies je een cadeau voor iemand anders?

Kun je jezelf een cadeau geven?

Filosoferen en dialoog op scholen

Springstok: meester Gert-Jan en meester Daan.

Amsterdams Lyceum en Willem de Zwijgerkerk over geloven

Amstelveen

Dialogoog in Actie hielp ook bij dialogen met scholen in Amsterdam rondom herdenken 4 mei en herdenken oorlog in Nederlands Indië. De bijeenkomst vond dit jaar plaats in de Orthodoxe Synagoge in Amstelveen. Edu Dumasy, jarenlang vrijwilliger, organiseert dit project geïnspireerd door DiA.

Sweelinck College december 2015

Filosoferen met leerlingen in de brugklas over de vraag: *“Wat is de kwestie?”*

Gastdocent: Gert-Jan Wijnands van Stichting Dialogoog in Actie

In december 2015 volgde de brugklassers van het Amsterdamse Sweelinck College een blokkur filosofie. Dit curriculum werd verzorgd door de stichting Dialogoog in Actie. Gert-Jan Wijnands was de gastdocent. Voorafgaand aan het blokkur kregen de leerlingen een huiswerkopdracht mee. Deze opdracht hadden ze afgrond en ingeleverd vóór de filosofieles. We kozen voor een actueel thema, de kwestie Syrië en Irak, en de komst van vluchtelingen naar Europa. Dit thema was dagelijks te volgen in het nieuws. Iedereen heeft dus wel een mening over. Aan het begin van de les lazen we samen de brief van Nizar, een vluchteling uit Irak en bewoner van de Havenstraat. Tijdens een activiteit van Dialogoog in Actie, een wandeling met verhalen na de Parijse aanslagen op 13 november, las hij zijn brief voor. De brief gaf een mooie aftrap voor een dialoog met diverse gezichtspunten.

Dit verslag geeft de verscheidenheid aan leerlingen goed weer. De filosofische dialoog bleek een hele uitdaging voor de leerlingen. We hebben ze vooral uitgenodigd om genoeg ruimte te schappen in hun opvattingen om de voorliggende kwestie onbevangen te onderzoeken. Dat was niet zo eenvoudig. De leerlingen hadden bijvoorbeeld nogal moeite met het onderscheid tussen feiten en meningen. Toch ontstond in twee klassen genoeg ruimte om ook een argument van filosoof Hans Achterhuis in te brengen. De rode lijn voor het gesprek waren uitspraken die recent in de klas waren gedaan. Voor de leerlingen vormde het luisteren naar elkaar en het uitwisselen van gezichtspunten een nieuwe ontdekking. Zeker als de twijfel toeneemt wanneer ze worden uitgenodigd om te komen met voorbeelden uit hun eigen leven. Ook het inleven in de situatie die vluchtelingen hebben doorstaan, zet leerlingen aan het denken. Opmerkingen als “Wij hebben hier zelf te weinig woonruimte” worden interessant als we er een vraag van maken en die gaan onderzoeken. Door spiegeling verschuift regelmatig het perspectief. “Ik vind dat we voor mensen die uit Irak en Syrië helemaal naar ons land zijn gevlucht, veel respect moeten hebben.”

Gert-Jan Wijnands, gastdocent

BRIEF VAN NIZAR

Bewoner Havenstraat. Voorgelezen tijdens de manifestatie 'Nieuwkomers in Amsterdam' 15 november 2015.

Goede middag allemaal.

Mijn naam is Nizar en ik vertel u vanmiddag graag mijn verhaal.

Ik kom uit Irak. Daar leven mensen in horror. We hebben geen vrijheid. Elke dag zijn er explosies. De mensen in mijn land zijn bang.

Nu ben ik in Nederland en ik voel mij vrij. Ik kan gaan waar ik wil, praten met wie ik wil en zeggen wat ik wil. Ik kan rondlopen en sporten. Ik ben niet bang hier. Ik leef een leven in vrijheid.

Ik hou van Amsterdam. Het is een hele mooie stad met geweldige mensen waardoor ik weer een glimlach op mijn gezicht heb. Ik vind alles mooi hier en ik hou van de Nederlandse mensen.

Iedere dag sta ik om zeven uur op om Nederlands te lezen. Ik wil snel de taal leren dus ik ga naar alle lessen. Ik ben naar de opera geweest en ik leer schilderen. Ik heb ook een grote oude kerk bezocht.

Ik heb heel veel dromen. Ik kan goed werken met computers. Mijn grootste wens is een professioneel fotograaf te worden en een journalist. Ik wil van iemand houden en trouwen en mijn leven in vrijheid.

Ik heb respect voor de mensen hier en zij respecteren mij. Ik heb veel vrienden hier, vluchtelingen én Nederlanders; mensen uit de Havenstraat en anderen die mij hebben geholpen. Ik hou van deze mensen, want zonder hen zouden we het niet overleven en op straat moeten leven in de kou.

Mijn toekomst zie ik hier in Amsterdam, want in Irak is geen toekomst. Ik wil hier aan mijn toekomst bouwen.

De museums en de historische stad vind ik erg mooi. Het mooiste moment in Amsterdam was toen ik naar de opera ben geweest. Het was mijn eerste keer, want ik Irak is geen opera. Ik weet nu dat ik heel veel van opera hou.

Ik wil nog wat laatste woorden zeggen. Wij zijn goede mensen. De meeste mensen zijn bang voor immigranten. Ik wil u vertellen waarom wij vluchten. Wij vluchten van de oorlog uit een land waar onze toekomst verloren is. Wij willen onze dromen waarmaken in een land waar we veilig zijn. We hebben recht op een gelukkig leven.

Heel erg bedankt voor uw hulp.

Bedankt aan alle goede mensen.

Bedankt voor uw glimlach en bedankt voor onze glimlach.

Bedankt!

Enkele brieven van leerlingen aan Nizar:

Hallo Nizar,

Als eerste, welkom in onze mooie stad Amsterdam.
Mijn naam is Cuba en ik woon al 12 jaar in Amsterdam.
Het lijkt mij verschrikkelijk om te moeten vluchten uit het land waar je geboren bent.
Of dat je niet kan zeggen wat je wil en dat je moet leven in angst.

Ik ben blij om te lezen dat je je hier veilig voelt, en je weer een lach op je gezicht hebt.

In jouw brief staat dat je elke dag Nederlands leert. Het is een moeilijke taal om te leren vind je niet? Ik ben hier geboren en vind Nederlands op school ook vaak moeilijk.
Woorden met een d of een t is erg lastig.
Misschien als je goed Nederlands hebt geleerd kan je naar een school waar je kan leren te fotograferen of naar een school waar je leert journalist te worden.

Ik lees ook dat je van iemand wilt houden en met iemand wilt trouwen, nou er zijn hier genoeg leuke meisjes en vrouwen, die ook van Opera houden.

Je bent al naar de Opera geweest en naar een kerk, wist je dat er ook heel veel mooie musea zijn?, zoals het: Rijksmuseum en het Scheepvaartmuseum.

Ook ik ben sinds de aanslagen in Parijs bang dat er tussen vluchtelingen iemand zit die hier misschien een aanslag wil plegen. Ik hoop dat je dat ook begrijpt.

Ik hoop dat je hier in Amsterdam een leuk leven gaat hebben, en dat je je voor altijd veilig zal voelen hier.

Groetjes,
Cuba

Beste Niran,

Mijn naam is Emily Tjoe - Fat.

Ik heb je brief gelezen en heb wat meningsverschillen.

Jij zegt dat je vrij bent in dit land en dat iedereen je accepteert. Mijn eigen mening en ervaringen zijn

dat er best wel veel discriminatie is in Nederland

je hebt het misschien nog niet gemerkt maar ik wel.

Zelf ben ik deels Chinees en het enige dat ik

krijg zijn mensen die opeens nep Chinees naar me

gaan praten. Vaak zijn dat ook allochtonen en dan

begrijp ik niet waarom ze dat doen, het maakt

mijnzelf niet echt veel uit ofniet maar mijn advies

naar jou is als iemand dat doet naar jou moet je

je gewoon niets daarvan aantrekken oke!

Mensen die dat doen zijn gewoon naties want als je

zoiets flikt bij hun worden ze helemaal boos dus

gewoon niet doen oke.

Groetjes,

Emily Tjoe - Fat.

Beste Nizar,

ik vind dat de mensen die vluchten niet naar Europa mogen komen. Omdat wij geen directe buurlanden zijn. De reis van Af hun land tot bijvoorbeeld Nederland is heel lang en gevaarlijk. Ze zouden beter naar hun buurlanden of landen in Azië gaan en niet naar Europa komen. Ik vind het erg dat de vluchtelingen rond zwerven op straat en al helemaal dat wij ze helpen maar de Nederlanders lastig vallen. Er zijn bijvoorbeeld meisjes verkracht hun hebben geen respect voor ons terwijl wij ze helpen. Iets besteden veel Geld en aandacht voor de vluchtelingen terwijl wij zelf ook niet zoveel geld hebben wij besteden meer geld aan de vluchtelingen dan dat wij ervoor zorgen dat wij het zelf goed hebben. ik zou het ook erg vinden als ik vluchteling was maar ik zou het begrijpen als landen mij niet zouden willen helpen. Ik zou naar een land binnen Europa gaan de wereld delen. Moeten elkaar helpen maar niet daar buiten.

BIJLAGE 1

Verklaring vertegenwoordigers Al Kabir Moskee, Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam, Protestantse Diaconie Amsterdam

Eind december 2014 en begin januari 2015 voerden de leden van het samenwerkingsverband een onderlinge dialoog over de spanningen in het Midden Oosten en de effecten hiervan in Amsterdam. In de zomer van 2014 was er een demonstratie op de Dam die een aanleiding was tot interne dialoog. Dit proces leidde tot onderstaande verklaring.

VERKLARING VEILIGHEIDSPACT TEGEN DISCRIMINATIE: EENHEID IN VERSCHEIDENHEID, JANUARI 2015

Tegen de achtergrond van conflicten en gewelddadigheden in het Midden-Oosten, ontstonden deze zomer forse spanningen in Nederland. Vooral op sociale media en bij demonstraties liepen de gemoederen hoog op. De Gaza-oorlog bleek regelmatig een vrijbrief voor onversneden Jodenhaat. Onthoofdingen en ander geweld dat door IS via video's wereldkundig werd gemaakt, leidde tot verdere toename van moslimhaat. Beide vormen van haat zijn voor de initiatiefnemers van het Veiligheidspact tegen discriminatie volstrekt verwerpelijk.

In het Veiligheidspact tegen discriminatie, dat in 2012 werd gelanceerd in de Westerkerk, nemen joodse, christelijke, islamitische en seculiere partijen en personen stelling tegen discriminatie van moslims, joden, LHBT-ers en andere minderheidsgroepen. Centraal uitgangspunt van het Pact is dat verschillen in levenswijze en verschillen van mening - hoe fundamenteel ook - over allerlei zaken (seksualiteit, Midden-Oosten, islam) inzet kunnen zijn van dialoog of debat in een pluriforme samenleving, maar nooit een motief mogen zijn om elkaar te discrimineren, laat staan om over te gaan tot verbaal of fysiek geweld. Daarbij gaat het zowel om geweld tegen personen als om het vernielen of molesteren van gebouwen, zoals moskeeën, synagogen en woonhuizen, of andere bezittingen. Die bedreigingen kunnen komen vanuit de samenleving, maar ook door minderheidsgroepen ten opzichte van elkaar.

Die grens is de afgelopen periode met voeten getreden. Wij maken ons daar grote zorgen over, vooral omdat het leidt tot toenemende gevoelens van onveiligheid bij joden, moslims en LHBT-ers in Nederland. Het roepen van 'Fuck de Talmoed', 'zionistenhonden' en het ontkennen van het bestaansrecht van Israël (de ondertekenaars staan achter de tweestatenoplossing); het bespugen van meisjes met hoofddoek, jongens met keppels en hand-in-hand lopende mannen; het plegen van aanslagen op religieuze instituties of de dreiging daarvan; het politieke pleidooi voor minder Marokkanen, sluiten van moskeeën en verbranden van de Koran: het is slechts een fragmentarische schets die laat zien hoe onveilig, intolerant en discriminerend het klimaat richting minderheden én tussen minderheden in onze samenleving momenteel is.

Er heerst nog altijd veel onderlinge onbekendheid, onbegrip en zelfs vijandschap en haat in de samenleving. Die gevoelens worden sterk gevoed door beelden van conflicthaarden en commentaren uit regio's waarmee inwoners van Nederland zich verbonden voelen. De partijen van het Pact werken samen aan activiteiten die deze negatieve spiraal doorbreken.

Het Pact roept op actief stelling te nemen tegen alle vormen van joden-, moslim-, rassen-, en homohaar. Wij pleiten voor een samenleving die niet alleen in woord maar ook in daad handelt naar Artikel 1 van onze Grondwet en daarmee uitsluiting, discriminatie en verbaal en fysiek geweld nu en in de toekomst op alle

mogelijke manieren blijft bestrijden. De verschrikkelijke terreuraanslagen in Parijs onderstrepen alleen maar het belang daarvan. Het Pact roept ook op om elkaar bescherming te bieden ondanks de verschillen die er zijn en staat voor eenheid in verscheidenheid.

Harry Polak en **Chantal Suissa** (Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam),
Hanneke Gelderblom en **Rachel Reedijk** (Liberaal Joodse Gemeente),
Joke Jongejan (Protestantse Diaconie Amsterdam),
Mohamed Rabbae (Landelijk Beraad Marokkanen),
Mohamed Echarrouiti en **Marzouk Aulad Abdellah** (moskee Al Kabir),
Mustapha Slaby (Al Maarif),
Tijno Venema
en **Roemer van Oordt** (Ibno Khaldoun).

BIJLAGE 2

Toespraak Julia van Rijn tijdens de solidariteitswandeling op 15 februari 2015

Op 15 februari liepen Joden, moslims, christenen en anderen van de Dokwerker naar moskee Al Kabir in Amsterdam. De organisatoren riepen op tot vrede, respect, liefde en vriendschap tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Julia van Rijn, scriba van de Protestantse Kerk Amsterdam, hield een toespraak.

Lieve mensen,

De zondagmiddag is een mooi tijdstip om te wandelen. Zelfs in onze Protestantse kerken, waar nog niet zo lang geleden strikte zondagsrust gold, mocht wandelen altijd. In de drukte van de week, in het hollen en vliegen van alledag, is de wandeling op zondag een moment van rust. We verlagen het tempo, we nemen de tijd voor elkaar. Onderweg is het fijn praten.

In de wereld om ons heen is alles behalve rustig. Legers trekken tegen elkaar op, rebellen strijden, burgers vluchten, lawaai van schoten en bombardementen. De wereld van het geweld is onrustig en bedreigend. En veel van het geweld dat in onze dagen wordt gepleegd is, hoe we het nu wenden of keren, verbonden met religie. Het is al lang niet meer ver van ons bed. We maken allemaal deel uit van een beschaving, of ideologie. We voelen ons verbonden met het Westen, of met het land waar onze ouders of grootouders vandaan komen, of met allebei! We zijn christen, of moslim, of Jood. We zijn niet gelovig, maar voelen ons verbonden met de normen en waarden van ons land, de traditie van deze stad. We zijn door dit alles gevormd, we hebben meningen en overtuigingen over geloof en wat dat van ons vraagt, over het grote goed van de vrijheid en de vraag of daar al dan niet grenzen aan zijn. We zijn het soms gloeiend eens, en soms gloeiend oneens.

In al die onrust is het geweld om ons heen: Brussel, Parijs, Kopenhagen. We houden ons hart vast... Moslims worden aangekeken op het geweld dat extremisten in naam de van islam plegen op andersgelovigen, op

mensen die vrijheid beoefenen in woord en beeld. Moskeeën worden beklad, bedreigd. Gisteren was er in Amsterdam Noord een gedachtenisdienst voor de 21 koptische christenen die op het strand van Libië werden vermoord door IS strijders. Bisschop Arseny vertelde hoe de kerk steeds strenger wordt beveiligd en hij roept de hulp in van buurtgenoten. Voor de Joodse broeders en zusters in deze stad is dat al lang de bittere realiteit dat scholen, synagogen en andere joodse gebouwen beveiligd worden en dat het in sommige buurten van de stad flink wat moed vereist een keppeltje te dragen.

Zo dichtbij is het allemaal. Het maakt misschien angstig, op zijn minst onrustig. Maar dit is niet wat we willen. Vele van de organisaties hier vanmiddag aanwezig hebben sinds 1012 het Veiligheidspact tegen discriminatie ondertekend, ook mijn kerk, de Protestantse Kerk Amsterdam. Daarbij hebben we uitgesproken dat er in onze pluriforme samenleving allerlei zaken inzet kunnen zijn van debat en dialoog, omdat we ons gevormd en gedragen weten door onze godsdienstige of culturele achtergrond. Maar die verschillen mogen nooit een motief zijn om elkaar hier in deze stad te discrimineren, te bedreigen in woord en daad. We respecteren elkaars geloof en ongeloof en staan in voor elkaars godshuizen.

Daarom wandelen wij vanmiddag, en ik hoop dat zich onderweg veel mensen bij ons aansluiten. In de onrust van onze samenleving scheppen wij een moment om letterlijk samen op te trekken. Een wandeling door ons mooie Mokum, als statement van solidariteit. Hier lopen wij samen, wij laten ons niet tegen elkaar uitspelen, wij willen het gesprek gaande houden en als goede burgers bijdragen aan de leefbaarheid van onze stad. We trekken langs de verschillende gebedshuizen aan de route. En daarmee wordt het haast een pelgrimage, een gezamenlijke trektocht langs heilige huizen.

En het doel van de pelgrimage? Vrede? Verdraagzaamheid? Kleurrijk Mokum? Zeker, en nog veel meer. Maar vandaag is ook de tocht zelf van belang. Want pelgrims weten dat ze onderweg afhankelijk zijn van elkaar als het gaat om voedsel, veiligheid en onderdak. Dat ze het moeten hebben van mensen die hen onderweg goed gezind zijn. Samen wandelen is een oefening in ontvangen. Door met elkaar te praten, elkaar te voeden met verhalen, met elkaar vreugde en zorgen te delen, door tijd te nemen voor elkaar. Laten we dat straks vooral ook doen, als we wandelen van hier naar moskee Al Kabir. Laten we elkaar onderweg ontmoeten. En laat onze pelgrimage na vandaag niet ophouden. Laten we afspreken dat wij, Joden, christenen, moslims, gelovigen, niet gelovigen, alle mensen die houden van onze stad samen blijven optrekken. In de naam van God die onze voeten richt op de weg van de vrede.

Julia van Rijn is scriba van de Protestantse Kerk Amsterdam.

Stichting Dialoog in Actie bedankt...

- D'Oude Raai (Cordaan): Chantal Bos en Els Reijnders
- De Ontmoeting/De Buurman (Combiwel): Helga Spel, Berin Is, Özkan, Doretta Barina
- Casa Migrante: Toos Beentjes, Ruud van Eijk
- Amsta: Rene Goudsblom
- Al Kabir Moskee: Mohamed Echarroui
- Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam
- Oranjekerk: Henk Meulink, Egbert de Vries
- Willem de Zwijgerkerk: Niek Scholten, Frans Schouwenaar
- Olympisch Kwartier (Cordaan): Linda Corlu-Kuiper
- Socratisch Café Amsterdam: Karel van Haaften

- Café Mansro
- Protestantse Diaconie Amsterdam: Paul van Oosten en Arend Driessen
- Protestantse Kerk Amsterdam: Julia van Rijn, Rob Visser, Gerhard Scholte
- Gemeente Amsterdam, stadsdeel Zuid: Sjef Quekel, Marijn van Ballegooijen, Richard Schimmelpennink
- DMO
- Protestantse Stichting tot Steun van het Godsdienstonderwijs Amsterdam
- Salaam Shalom: Lody van er Kamp
- Jongerenwerk Combiwel: Linda Ruiter
- COC: Rob van Dijk, Eva Witzke, Raoul-Guy Theunissen
- NewConnective: Mark Bos en Riekje van Osnabrugge
- Platform Amsterdam Dialoog
- Cordaan: Colla Marsman
- Buurtzorg: Petra Milder

Vrijwilligers en samenwerkende organisaties bedankt!

Daan Vunderink
 Frank Mansro
 Harry Brockhus
 Rupino Griffioen
 Gerard Eijkelenboom
 Mar Oomen
 Anja Rijnders
 Marc Koppels
 Wijnand Bekkenutte
 Daan Vunderink
 Constance van Terheijden
 Gert-Jan Wijnands
 Roelof Langman
 Carolien Linger
 Ayaan Bille
 Ineke van Dijk
 Peter van Maaren
 Herman ten Bokkel Huinink
 Nikki de Jong
 Bart Cosijn
 Lizzy Soenarjati
 Tineke Visser
 Marc Koppels
 Peter Kingma
 Paul van der Plas
 Dory Ezechiëls
 Conchita Willems
 Kees Willems
 Edu Dumasy
 Karin Dumasy
 Clea Conijnenberg

Jackie van de Kroft
Richard Schimmelpennink
Annemiek Lely
Harry Polak
Chantal Suissa
Rene Dotsch
Luuk Wieringa
Mustafa Slaby
Najeem Oulad
Tijno Venema
Roemer van Oordt
Aulad Abdellah Marzouk
Saar Francken
Miranda Willems
Jan van Heiningen
Tim Stok
Robert Crommelin
Coen van Loon
Harm Puite
Karel van Haften
Perez Jong Loy
Roy Groenberg
Anneke Nolet
Geertina Hendriksen
Naqiba Bergefurt
Lieve Toch en haar jongeren
Nisvan van Sijl
Azam Jahangier
Danielle Faneyte
Arthur Bijl
Tim Stok
Sandra Felter
Erica Eijssker
Robert Crommelin
Gré Gijzen
Tamer Dilaver
Aat Peterse
Nizar
Jan de Vries
Het Bestuur
Eddy Linthorst
Eddy Reefhuis
Frank Mansro
Paul van Oosten
Laurien van den Hoven (afgetreden 3 september 2016)
Mar Oomen (afgetreden 3 september 2016)
Harry Brockhus

Met steun van de fondsen:

- Protestantse Stichting tot Steun van het Godsdienstonderwijs Amsterdam

Lay Out: Nisvan van Sijl

Teksten: Joke Jongejan en Harry Brockhus

